

מה אומר הרוכא?

לידות של תאומים – תמונת מצב

ד"ר אורי ספקטור, "החקלאית", – פרדס חנה

התאומים המעורבים מתקרב לחצי והוא 47.4%. יתכן והמספרים נראים לנו נמוכים, יתכן ולא. היות ואין בידינו השוואה משנים קודמות ומיתר משקי "און", קשה להעריך ולאמוד את המצב כיום לאשורו. אולם קיימים דברים מסויימים שאותם ניתן ללמוד מטבלה זו. כן הדבר גם לאחר שיחות עם הרפתנים במשקים השונים. גם לי אישית נראה שהאחוז ברוב המשקים הוא גבוה מהנורמה. בקרוב ממחצית מהמקרים היתה המלטה של עגל ועגלה וברור לכולנו במה דברים אמורים: העגל איננו בדיוק עגל כמו שהיינו רוצים והעגלה איננה עגלה (ולחלוטין! אינני זוכר ולו גם מקרה אחד, בשנות עבודתי, שלעגלה היו אברי מין נקביים אם כי הספרות מדברת על 90% של ארועים כאלה, כלומר: מתוך 10 עגלות 9 הן freemartin).

אם מתבוננים בפיזור ההמלטות במשך השנה מסתבר שהמקרים של המלטות תאומים מרובים יותר בחודשי סוף הסתיו ותחילת החורף ומתמעטים בחודשי האביב ותחילת הקיץ. אולם הסבר הגיוני מבחינת האקלים אין לנו.

ניסינו גם לחפש גורמים גנטיים כלשהם, במחשבה שמא הפרים הם האחראים לריבוי מקרי התאומים במשקים – ולא מצאנו. ערכנו בדיקה מדוקדקת בשני משקים, הן מבחינת אבות התאומים והן מבחינת אבות האמהות, ומצאנו מכל טוב: כמעט כל הפרים של "און" היו בתמונה – "סנטור", "זמיר", "עתידי", "מאור", "גאון", "שופט" ועוד. המסקנה: אין כל קירבה משפחתית.

כך או אחרת, אין לנו כל הסבר לריבוי המקרים בשנה החולפת ואין לנו כל עצה טובה מה לעשות כדי למנוע התרבות מקרים שכאלה.

58 ←

כשנסתיימה השנה שעברה (בסוף אוקטובר 1981) העירו את תשומת לבי במספר מהמשקים הקיבוציים בהם אני עובד, שהשנה התרבו בהמלטות מקרי לידת התאומים.

להלן מספר נתונים לגבי המשקים:

בכל המשקים מפורזות ההמלטות לאורך כל השנה הן לגבי המבכירות והן לגבי הפרות ובכולם בולט מספר ההמלטות הזעום יותר בחודשי סוף האביב ותחילת הקיץ (החודשים אפריל, מאי, יוני, יולי).

בכל המקומות מוזרעות הפרות על ידי פרי "און" ולרוב בידי אותו מזריע.

בכל המשקים לא קיים כל טיפול בבעית חוסר תאנה והטיפול המבוצע קשור בעיקרו בעיסוי שחלות, הורדת גופים צהובים ופיצוח ציסטות.

נראה היה שהתרבו גם מקרי עצירות השליה. יש לציין שבארוע תאומים כמעט תמיד יש עצירת שליה וסיבוכי דלקת רחם כתוצאה מכך. במאמר מוסגר: נראה לי שכמעט כל עצירת שליה מסתיימת באיזו צורה של דלקת רחם למרות שמטפלים בכל מקרה ומקרה.

נוסף לכך נוצר גם הרושם שכמעט תמיד, במקרה של המלטות תאומים, ישנה המלטה של עגל ועגלה, שלא לדבר על כך שבמקרים רבים ההמלטות הן מוקדמות.

כך או אחרת, החלטנו לבדוק את הנעשה בשטח באופן מדוייק במשק אחר משק. נלקחה כל השנה שנמשכה מה-1.10.80 ועד 30.9.81 ועברנו משק משק, חודש אחר חודש.

הטבלה שלפניכם מביאה את מה שמצאנו.

בניתוח הטבלה אנחנו רואים ששיעור התאומים מתחיל ב-5.7% ומסתיים ב-8.7%, כשהממוצע הוא 7.4%, כלומר מתוך 1,558 המלטות היו 116 מקרים של תאומים. מקרי

אירועי המלטות האומים בשנת 1980-1981

8.7% עיר-שמר				8% רגבים				7.5% מענית				7.2% ברקאי				5.7% גליקסון			
המלטות	עגלים		מעורב	המלטות	עגלים		מעורב	המלטות	עגלים		מעורב	המלטות	עגלים		מעורב	המלטות	עגלים		מעורב
	המלטות	עגלים	מעורב		המלטות	עגלים	מעורב		המלטות	עגלים	מעורב		המלטות	עגלים	מעורב		המלטות	עגלים	מעורב
40	1	1	2	23		1	1	43		2	2	20	2			36	1	1	1
42		2	2	18			1	34	1	1	2	32			1	31			1
28			1	32		2	1	44	2		1	35			1	31			
29		3	1	27	1			35	1	1		37		1	3	37	1	2	
32		1		23	1		1	27			1	20	1	2		25			1
25		1	5	30	1		3	29			1	31				40			1
17				17	1			13		1		10				13			2
19			2	28		3		9				10			1	16			1
17				19		1		15	1	1		8	1			22			1
24				29		1	1	19	1		2	15				27		1	
38	3	1		24			2	25		2		36	3		2	27	1		1
32		2	2	18			1	24				23			1	28		1	2
343	4	11	15	288	4	8	11	317	6	9	9	277	7	4	9	333	3	5	11
343-מ-30				288-מ-23				317-מ-24				277-מ-20				333-מ-19			

סה"כ